

Beatrix d(r)opt de r

1. *Waarom koos de onderzoeker voor kersttoespraken?*

c. De kersttoespraak is een vaste tekst en daardoor gemakkelijk te vergelijken.

Om een dergelijke verandering te kunnen vaststellen, moet je beschikken over opnames die enkele decennia teruggaan. Het probleem met andere opnames is dat die meestal moeilijk met elkaar te vergelijken zijn. Dit komt bijvoorbeeld doordat programma's en de opnametechniek zijn veranderd. De kersttoespraken die koningin Beatrix sinds 1980 ieder jaar houdt, zijn bijna ideaal onderzoeksmateriaal omdat het hier een en dezelfde persoon betreft, die over een lange periode ieder jaar een toespraak houdt met telkens min of meer dezelfde strekking.

<http://www.onzetaal.nl/2008/23/toespraken.php>

<http://www.kennislink.nl/web/show?id=187611>

Nascholing voor docenten?

Kijk voor Frans en ander aanbod op www.hum.uva.nl/mastercourses

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Taal van jongeren

2. *Welk van de onderstaande verschijnselen heeft NIET met schrijfwijze te maken?*

d. Waggie in plaats van auto.

Wanneer je *waggie* gebruikt in plaats van *auto*, kies je een heel ander woord en niet alleen een andere spelling. Veranderingen in schrijfwijze kunnen vele vormen aannemen. Woorden kunnen op verschillende manieren ingedikt worden, zoals *w8*, waarbij *8* de hele letterreeks *acht* vervangt, of *lkk*, waar alle klinkers worden weggelaten. En wat is er aan de hand met *tog*? Dat kan ook een opzettelijke spelfout zijn.

<http://www.kennislink.nl/web/show?id=174906>

Wie is wie

3. *Welke bewering over deze zin is juist?*

d. Zulke zinnen komen veel voor, maar vooral in spreektaal.

In formeel geschreven Nederlands zal de vraag meestal luiden: 'Wie denk je dat er gaat winnen?', en er zijn vast taalpuristen die

'Wie denk je wie er gaat winnen?' fout rekenen. Toch zijn zulke zinnen heel gewoon in de spreektaal, net als de variant 'Wat denk je wie er gaat winnen?' Je vindt ze ook veel op internet (zoek maar eens met Google) en in kindertaal. In sommige dialecten, bijvoorbeeld in Oost-Vlaanderen en in de omgeving van Nijmegen, zeggen ze 'Wie denk je die er gaat winnen?'

<http://www.meertens.nl/sand>

Moedertaaldag

4. *Wanneer noem je een taal je moedertaal?*

b. Als je deze taal op jonge leeftijd geleerd hebt.

Een moedertaal is een taal die je tijdens je jeugd, buiten het onderwijs om, hebt geleerd. Kenmerkend voor moedertaalsprekers van een taal zijn de intuïties die zij hebben over wat in hun taal al dan niet gezegd kan worden. Naarmate je ouder wordt, zal het steeds moeilijker zijn om een taal (zonder specifiek taalonderwijs) op een hoog niveau te leren beheersen. In de taalkunde wordt de puberteit meestal beschouwd als einde van de zogenaamde *kritische* periode, waarin het mogelijk is om een taal als moedertaal te verwerven.

<http://www.kennislink.nl/web/show?id=187115>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Internationale_Moedertaaldag

Chinees promoten

5. *Wat is de nationale taal van China?*

b. Mandarijn.

De Chinese overheid wil de nationale taal niet alleen in de rest van de wereld gaan promoten, maar ook in eigen land. Het Mandarijn wordt in China zelf namelijk door minder dan de helft van alle Chinezen gesproken. De taal wordt vooral gesproken in de grote steden en in het oosten van het land. Op andere plaatsen worden er andere varianten van het Chinees of zelfs andere talen gesproken.

http://timesofindia.indiatimes.com/Olympics_to_spread_Chinese_language/articleshow/2775246.cms

http://nl.wikipedia.org/wiki/Volksrepubliek_China

Talen splitsen

6. *Met welk onderwerp uit de biologie vertoont dit onderzoek gelijkenis?*

b. Evolutie.

Het onderzoek laat zien dat een verschijnsel in de evolutiebiologie, het stichtereffect, oftewel het versneld evolueren van nieuwe soorten, ook optreedt bij nieuwe talen die zich afsplitsen. Als een biologische soort zich opsplijt in twee nieuwe soorten, is dat vaak omdat een paar individuen geïsoleerd raken, en zo de 'stichters' van een nieuwe soort worden. Gunstig uitpakkende genetische veranderingen verspreiden zich extra snel in de kleine nieuwe groep en de ontwikkeling van de nieuwe soort gaat aanvankelijk sneller dan normaal.

<http://noorderlicht.vpro.nl/artikelen/39193135/>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Stichtereffect>

Vlaamse onafhankelijkheid

7. *Waarover maken zij zich in het bijzonder druk?*

d. Veel Franstaligen in Vlaanderen spreken geen Nederlands.

De groep intellectuelen vindt het onaanvaardbaar dat hoogopgeleide Franstalige inwoners van Vlaanderen geen Nederlands leren. Volgens hen dient iedereen de in 1963 vastgelegde taalgrens en het bijbehorende territorialiteitsprincipe, dat staat voor wederzijds respect voor grens en ruimte, te erkennen. Vlaanderen, Wallonië en Duitstalig België vormen afgebakende taalkundige en culturele gebieden met duidelijke spelregels. En een van die spelregels is dat men de regionale taal beheerst.

<http://www.elsevier.nl/nieuws/buitenland/artikel/asp/artnr/194098/index.html>

<http://www.kennislink.nl/web/show?id=147191>

Zingen om te leren

8. *Wat was de uitkomst van het onderzoek?*

a. Alle proefpersonen leerden de taal sneller wanneer deze gezongen werd.

Het experiment werd gedaan onder jonge Fransen, die een fantasietaal moesten leren. Ze hoorden bijvoorbeeld: *sipygygimisy misopogysisypimimosi*. Dit werd door een stemcomputer uitgesproken of gezongen en was zo gekozen dat men dankzij specifieke patronen in staat moest zijn om losse woorden als *gimisy* of *pogysi* te herkennen (deze drie lettergrepen kwamen altijd in die volgorde voor). Het onderzoek wees uit dat de proefpersonen veel sneller aan konden geven of een bepaald 'woord' een echt woord uit deze serie was of niet wanneer de stroom klanken werd gezongen in plaats van gesproken. Volgens de onderzoekers trekt muziek de aandacht en verhoogt het de concentratie.

http://www.nrc.nl/wetenschap/article944761.ece/Gezongen_taal_beklijft_veel_beter

Partners

De Praktijk

natuurwetenschappelijk onderwijs

Mede mogelijk dankzij

Universiteit Utrecht
Faculteit Geesteswetenschappen

De Talenquiz is een initiatief van De Taalstudio en De Praktijk en wordt geschreven door De Taalstudio. De quiz wordt maandelijks gratis verstuurd naar de abonnees en daarnaast verspreid via www.taalstudio.nl, www.kennisnet.nl en www.kennislink.nl. De Taalstudio is volstrekt onafhankelijk in onderwerpeuze, formulering en verwijzing. Op dit product zijn de Algemene Voorwaarden van de Taalstudio van toepassing.